

I u ovom mjesecu vrijedan pčelar nastavlja izradom košnica i alata, koje je započeo u prvim zimskim mjesecima, studenom i prosincu.

Kako svaki zanat tako i pčelarenje uvjetuje određen alat. Bez dobre dimilice, šešira s tilom, američkog dlijeta, okvirnjače, nekoliko kaveza za maticu, nekoliko peruški od gusaka za ometanje pčela, naprava za žičanje okvira i pocinčana žica za okvire, viljuška za otklapanje meda, naslon za okvire potreban kod otklapanja saća s medom s posuđom u koju kaplje med i dobre vrcaljke ne može se pčelariti. Sada je vrijeme da se nabavi neki alat koji pčelaru nedostaje.

Svaki pčelar trebao bi znati i pridržavati se pravila da se pčelarski alat ne posuđuje, jer se njime mogu prenijeti zarazne bolesti pčela, za koje se nikad ne zna gdje i kada se mogu pojaviti. Pošten pčelar nikad neće posuđivati neki alat, a pametan i oprezan pčelar nikad neće alat posuđivati.

prokletstvo domačice, upozorit će je da ne vješa oprano rublje za sušenje na otvorenom prostoru, jer će pčele zaprljati rublje izmetinama toliko da će se morati ponovo prati.

Veljača II Februar

U veljači je neke godine tako varljivo vrijeme da znađe prevariti neko najranije peludno bilje da ono počne cvasti. Zatim nenadano i naglo zahladi i od takve rane cvatnje nema za pčele nikakve koristi. Iz iskustva znamo, da prerano buđenje prirode za pčele nije dobro, pa zato ni pčelare ne obraduje. Bolje je kad razvoj legla u zajednicama polako i normalno napreduje da priroda prespava zimske dane i probudi se kad za to dođe vrijeme, a to bi normalno trebalo biti idućeg mjeseca ožujka.

U veljači treba pokupiti mrtve pčele sa podnica košnica i poslati ih u dijagnostički zavod na pretragu, ako se imalo sumnja da bi na pčelinjaku mogla postojati nosemoza. Nosemoza se lako širi u pčelinjim zajednicama kad su one brojčano slabe, kad su pčele nedovoljno ishranjene peludom, a kao takve neotporne. U životu vidimo da je čovjek koji naporno radi a slabo je ishranjen, koji za rad troši rezerve iz svojeg tijela postaje sve slabiji i neotporan na bolesti kojima lako podliježe. Istim zakonima podvrgnute su i pčele. Slabe pčelinje zajednice, kišovite jeseni, oskudna paša cvjetnog praška i oskudne zalihe u košnici nepovoljni su biološko-uzgojni uvjeti, kada se nosemoza lako širi. Od ni jedne domaće životinje koja pobolijeva čovjek nema prave koristi, pa tako nema pčelari ni od pčela ako nisu potpuno zdrave.

Ovog mjeseca dosta pčelinjih zajednica uzimljenih s par kilograma hrane izdahne od gladi. To se događa početnicima koji su nabavili pčele, a da o njima još ništa nisu znali i nemarnim pčelarima. Kako propast pčelinjih zajednica ne ide samo na njihovu štetu već pogada i cjelokupno naše pčelarstvo, čovjek se osjeća dužnim uputiti ih kako da pčele spase propasti.

Pčelinjim zajednicama u okvirnim košnicama postaviti na okvire preko gaze šećerno-medno tijesto, a pletarama obrezati vrh, izrezati nešto saća u vrhu i u nastali otvor staviti veću grudu šećerno-mednog tijesta omotanog gazom i sve dobro utoplit. Pčele u pletarama ako imaju svoju podnicu i hranilicu, mogu se preko noći hraniti u zagrijanoj prostoriji gustom tekućom hranom razređenim toplim medom ili šećernim sirupom. U jutro kad se prostorija ohladi i pčele ponovno stisnu u klupko, odnesu se na pčelinjak.

Ožujak III Mart

Ovog mjeseca javljaju se prvi vijesnici proljeća, najranije medno i peludno bilje koje sačinjava proljetnu prepašu: lijeska, visibaba, jaglac, šafran, drijen i drugo, koje potiče veći razvoj legla u košnicama.

Prva je pčelareva briga da prvog toplog dana postavi na pčelinjaku napajalište za pčele. Gdje pčele pronađu vodu prvi put, posjećivat će to mjesto trajno. Na pojilo možemo pčele priviknuti, ako dasku na koju kaplje voda povremeno namažemo medom. Ako se napajalište ne ostavi već prvih proljetnih dana, pčele će pronaći vodu u susjednim dvorištima u napajalištima za perad u kojima će se pčele utapljati, a pčelar slušati negodovanje susjeda jer su pčele nepoželjne u tuđem dvorištu.

Ovaj se mjesec obavlja pregled pčelinjih zajednica pri temperaturi oko 15 stupnjeva da se uvjerimo o količini i kakvoći legla, te o zalihama hrane. Pravi pčelar neće brinuti o zalihama hrane, ali o zalihama hrane moraju brinuti početnici i u pčelarstvo nedovoljno upućeni pčelari. Kad noćne temperature ne padaju niže od 10 stupnjeva, hrana se dodaje u tekućem stanju u većim obrocima od 1 do 2 litre, sve dotle dok se ne osigura dovoljna zaliha. U ovo je vrijeme bolje hraniti medom nego šećernim sirupom, jer su pčele hranjene medom živahnije, zdravije i otpornije. U pomanjkanju meda, razumljivo je da se moramo poslužiti i šećerom. Hranu treba davati pred večer u toplom stanju 25 do 30 stupnjeva. Leta suziti i paziti da se hrana ne prosiplje, kako se ne bi izazvao grabež.

Pčelari s manjim brojem prostranih košnica mogu utjecati na nešto povoljniji razvitak zajednica ako okvire s leglom i cvijetnim praškom i nešto meda odvoje pregradom ispod koje pčele mogu prolaziti, a iza

pregrade poslažu okvire s medom. To je sužavanje i utopljavanje gnijezda, koje se postepeno jačanjem zajednice proširuje.

Oni najvještiji pčelari koji obavljaju selekciju i odabiranje, trebaju pod kraj ovog mjeseca u odabranim najboljim zajednicama, pripremiti uvjete za uzgoj trutova. Iz svake se izabrane zajednice izreže donja polovica saća na dva okvira i ovi smjeste sa svake strane između legla i okvira s cvijetnim praškom.

Travanj IV April

U ovom mjesecu, zbog atmosferskih prilika koje vladaju u to doba godine, vrijeme je promjenljivo i nestalno pa zato pčelar mora svaki lijepi dan iskoristiti da obavi potrebne radove na pčelinjaku. I upravljati se onom: što god možeš obaviti danas ne odlaži za sutra.

U travnju cvate mnogo vrsta medonosnog bilja, a imamo i dvije jake paše od uljane repice i voćaka, pa se pčelinje zajednice s pčelama ojačaju a mogu dati i dobre prinose za vrcanje.

U travnju pčelinje zajednice potrebno proširiti i pripremiti za korištenje spomenutih jačih paša. Zajednice proširujemo onda, kad nas same pčele na to upozore izlučivanjem voska, pa saće po rubovima zabijeli. Proširenje zajednica na mnogo veći prostor, dodavanjem cijelih nastavaka s praznim saćem može biti rizično radi velike razlike između dnevnih i noćnih temperatura, kad pčele moraju odjednom zagrijavati dvostruku veću zapremninu košnice. Proširivanjem cijelim nastavcima je najbolje, kad se u nastavak prenesu okviri s pčelama i leglom iz pomoćnih košnica, kada pčele starog gnijezda i donesene pčele stvaraju i održavaju toplinu zajednički. To isto važi i za proširivanje lisnjača.

Proširivanjem košnica polunastavcima u ovo je doba godine manje rizično. Pološke se idealno proširuju dodavanjem po jednog okvira sa svake strane gnijezda. L. R i Fararove nastavljajte dodavanjem praznog nastavka između dva puna.

Prevažanje pčela na paše motornim vozilima danas mnogo je sigurnije i brže nego ranije kad smo pčele prevozili običnim kolima s konjskom zapregom ili vlakovima kad su pčele ostajale dugo vremena zatvorene u košnicama. Ni ventilacije u proljeće danas nisu tako važne kao ranije i kao za ljetnih vrućina. Za hladnih noći pčele je lako prevoziti i s manjim ventilacijama bez opasnosti da se uguše. Ipak onim najrazvijenijim i najjačim zajednicama treba kod preseljavanja osigurati dobru ventilaciju i prostrano zbjeglište.

Sve do paše uljane repice može se skupljati cvijetni prašak. Ovaj se mjesec javljaju voskovi moljci i za to treba sumporiti saće.

Svibanj V Maj

U ovom mjesecu pčelar ima najviše posla na pčelinjaku, jer se u ovo vrijeme pčele roje ili ih sami razrojavamo, tu je bagremova paša za koju treba izvršiti određene pripreme i najvažniji posao je uzgoj matica.

U odnosu na rojenje u ovom je potsjetniku potrebno istaknuti da je davno prošlo vrijeme bogatih paša kad se svaki i najmanji roj mogao dobro opskrbiti medom, pa da danas na oslabljenoj paši vrijede samo jaki rojevi koje dobijemo spajanjem po dva roja zajedno.

Tko želi izvući najveći mogući prinos od bagremove paše, mora ovu dočekati jakim zajednicama. Ovo se najbolje i najsigurnije postiže pojačavanjem proizvodnih zajednica s pčelama i leglom od pomoćnih zajednica.

S povećanjem broja pčela u košnici, povećava se i prinos meda po svakom kilogramu težine pčela. Što je pčelinja zajednica jača, ona u razmjeru s brojem pčela ima sve manje legla i to objašnjava progresivno sve veće prinose, jer je sve više pčela oslobođeno othranjivanja legla i one postaju sabiračice. Još se neuporedivo veći prinosi postižu ograničavanjem legla kod vrlo jakih zajednica uoči jake nektarne paše, o čemu je pisano u ovoj knjizi.

Poznati njemački pčelarski stručnjak Dengg utvrdio je da zajednica sa 15.000 pčela sakupi dva do tri kilograma meda. Sa 25.000 pčela šest do deset kilograma, 40.000 pčela 15—20 kilograma, 50.000 pčela 25—35 kg meda 80.000 pčela 50 kg. Takvih primjera koje su utvrdili najbolji pčelari svijeta ima mnogo i suvišno ih je nabrajati.

Pod kraj bagremove paše treba posvetiti najveću brigu uzgoju matica. Naivni pčelari ne bi trebali nasjedati prizvoljnim tvrdnjama teoretičara o nabavljanju boljeg soja pčela, od kojih bi tekao med kao da bi mahnuo čarobnim štapićem, što nitko nije niti može dokazati. Uzgajamo matice i trutove od naših domaćih najboljih sojeva pčela, koje su se tu prilagođavale i vjekovima prilagodile našoj klimi i paši, a koje nas nikad nisu iznevjerile svojim prinosom.

Za vrijeme bagremove paše ne smiju se trpjeti skidači cvijetnog praška na letu košnica jer ovi zadržavaju pčele u radu.

Lipanj VI Juni

Početak ovog mjeseca potrebno je obratiti punu pažnju sparivanju mladih matica. U svakoj pčelinjoj zajednici kojoj smo dali zrele matičnjake treba provjeriti da li je sparivanje matica uspjelo. Ukoliko to nije, valja dodati druge zrele matičnjake, koje smo prema planu uzgoja, dali pčelama uzgajiti da ih imamo u pripremi.

Svaka pčelinja zajednica kojoj smo uklonili njenu maticu, primit će sigurno krajem istog ili slijedećeg dana osim matičnjaka i tek izleženu mladu maticu, ako je jednostavno kroz leto pustimo u košnicu. Krajem prvog tjedna lipnja vrcamo bagremov med. Pčelar ne smije zajednicama izvrcati sav med. Uvijek treba ostaviti svakoj zajednici barem 10 kg meda.

Neki seleći pčelari običavaju izvrcati sav med gdje god na okvirima nema legla, kako bi košnice kod preseljavanja bile lakše, a što je vrlo loša praksa. Ako nastupi dulji period kišnog i hladnog vremena, može doći do toga da gladne pčele ispijaju leglo i onda ga izbacuju iz košnica.

Izvrčani med u bačvama i kantama pustimo da se nekoliko dana pročisti. To će biti tim brže što je med u toplijoj prostoriji. Svi sitni dijelovi saća lakši od meda, podići će se na površinu. Sve to i pjenu oberemo i time prihranjujemo rojeve. Med se dulje vremena čisti i zato ga oberemo više puta i tek potpuno očišćenog dajemo u prodaju. Na zrelost i čistoću meda valja uvijek paziti.

U ovom mjesecu treba punu pažnju posvetiti mladim rojevima. Ako paša prestane, potrebno ih je prihranjivati da ne prestane gradnja saća.

Polovicom ovog mjeseca počinje paša pitomog kestena. Kako u ovo doba može biti vrlo toplih dana, preseljavanju pčela treba pristupiti najvećom oprežnošću. Na sve tipove košnica nastavljača treba postaviti prazne nastavke kao zbjeglište i osigurati zamračenu ventilaciju. Na položke postaviti ventilacionu mrežu preko cijele košnice sa okvirom visokim oko 10 cm da se dobije potrebno zbjeglište. Kad se košnica pokrije krovom dobije se zamračena ventilacija.

Za sve vrijeme sparivanja matica i jače paše pitomog kestena, skidači cvjetnog praška moraju se ukloniti s košnice.

Srpanj VII Juli

Još u prvoj dekadi ovog mjeseca nastavlja se paša pitomog kestena, čije medenje ovisi o suhom i toplom vremenu.

Pčele na paši pitomog kestena saberu najviše i najboljeg cvjetnog praška sa najvećim postotkom bjelančevina, koji je od odlučne važnosti za budući zdrav razvoj pčelinjih zajednica, a koje u košnicama nikad nije previše.

Na paši pitomog kestena ako dobro zamedi, pčele grade saće a to pčelar treba iskoristiti. Zajednice sa starijim maticama sklone su rojenju. Ako pregledavanjem takvih zajednica pronađemo rojevne natičnjake, stare matice uništimo a zajednicama ostavimo po dva matičnjaka. Na jakoj paši moguće je početi i kasni uzgoj matica. Pčelar se ipak

ne bi trebao oslanjati na kasni uzgoj matica, jer ako paša pitomog kestena podbaci, onda se ne mogu dobiti vrijedne matice.

Seleći pčelari preseljavaju pčele na pašu drijenka koji počinje cvatnjom već početkom srpnja. Iza drijenka nastavlja se paša metvice. Dobru pašu daje svilenica ili cigansko perje gdje je ima u većim količinama.

Ako kestenova paša omane a vegetacija bude suncem spržena, može nastati bespašni period sa svim neželjenim posljedicama. Savjestan pčelar ne smije dozvoliti da pčelinje zajednice padnu u krizu, da pčele gladuju i matice obustave nesenje. Obilnim prihranjivanjem od jedne litre hrane oživjeti će zajednice i produžiti normalan razvoj legla tako da zajednice uđu u jesensku pašu ojačane društvom, a djelom i sa zalihama hrane. U bespašno vrijeme lako se dogodi tiha pljačka, da one

zajednice koje se ne brane budu opljačkane do posljednje kapi meda. U bespašno vrijeme moraju se u početku suziti leta na najmanju mjeru.

Prihranjivanje pčela u bespašno ljetno vrijeme zahtijeva najveći opreza sa hranom i oprezom pčelara.

U ovo se vrijeme preseljavaju pčele na pašu zlatošipke i drugih medonosnih korova ili na dobre livadne paše otava.

Krajem paše pitomog kestena može se sakupljati cvijetni prašak pomoću skidača na letu sve do kraja ovog mjeseca.

Kolovoz VIII August

Početkom ovog mjeseca potrebno je skinuti nastavke s košnica nastavljača, kako bi pčele prinosom jesenske paše dopunile zalihe meda u plodištima. I u drugim tipovima košnica treba stanje takvoj potrebi prilagoditi. S košnica treba početkom ovog mjeseca skinuti skidače cvijetnog praška, kako bi pčele kroz čitav ovaj mjesec osigurale sebi dovoljno cvijetnog praška za ishranu mladih pčela u jesen i pravilnu ishranu i razvoj legla na izmaku zime.

U pomanjkanju cvijetnog praška preporučuju se razne zamjene: sojino brašno, kvasac i mlijeko u prahu. Iako je kod spomenutih zamjena postotak bjelančevina veći nego kod cvijetnog praška kod nekih vrsta bilja, ipak oni nisu tako djelotvorna hrana za život i razvoj pčelinjih zajednica kao prirodni cvijetni prašak. Pčelar koji vjeruje u djelotvornost tih zamjena vara sebe i pčele, a danas je to i nepotrebno jer se prirodni cvijetni prašak može nabaviti kod mnogo pčelara koji ga

pomoću skidača na leću sakupljaju. Svježi cvjetni prašak rastopi se u medu i tako konzervira da se u jesen upotrijebit za prihranjivanje pčela u kraju gdje nema cvjetnog praška.

Krajem kolovoza i početkom rujna hrani dodajemo u medu konzerviran cvjetni prašak kojeg će mlade pčele trošiti i podkožiti se stvaranjem bjelančevinasto-masnog tijela, hrane koja mladim pčelama služi za othranjivanje prvog podmlatka u zimskom klupku još u toku zime.

Krajem mjeseca sređuju se zalihe hrane potrebne za prezimljenje pčela. Gdje ima viška u medu, oduzeti ga i dodati tamo gdje je ustanovljen manjak hrane. To je najlakši način sređivanja zimskih zaliha hrane.

U plodištu ne treba okvire s medom premiještati i kvariti raspored meda i cvjetnog praška kako su ga pčele same rasporedile, jer one to same najbolje učine.

U koliko ima viška meda on se izvrcu, a ukoliko u nekoj zajednici imaju manjak u hrani, treba im taj manjak dati do kraja mjeseca najkasnije do polovice rujna, kako bi pčele dodanu hranu preradile, hrana sazrela i pčele je poklopile voštanim poklopcima.

Rujan IX Septembar

Pčele u ovim našim krajevima nalaze pašu do polovice rujna. Ako je i dalje toplo vrijeme, pčele još nešto unose u košnicu, ali to ne treba smatrati kao pašu, već pabirčenje od kojeg nema vidljivog prinosa.

Ovog mjeseca treba završiti dohranjivanje pčela ako je to potrebno. Ako pčele imaju dovoljno meda korisno je svakoj košnici oduzeti 3—4 kg meda i dati joj toliko šećernog sirupa, jer pčele mogu dulje izdržati bez pročišćavanja uzimljene na šećeru nego na medu, jer šećer ima manje otpadaka.

Kad su pčele namirene s hranom za prezimljenje i proljetni razvoj, a to je 15 — 20 kg meda već prema jakosti zajednica, od tog doba počinje nova pčelarska godina. Kako smo pčele uzimili, onakvu će nam korist donijeti naredne godine, a nikakvi se propusti ne mogu kasnije ispraviti. Što se pod dobrim uzimljenjem razumijeva, spomenuto je ranije.

Potkraj ovog mjeseca, o Miholju (29. 09.) običaj je da se pčele guše u pletarama. Tada u pletarama, pa ni onim s mladim maticama, nema većih površina legla.

Pletare iskucavamo ili pretjerujemo dimom iz svojih prekobrojnih pletara ili pčele iskucavamo kod prostokošničara, koji bi pčele inače

pogušiti. Iskucance pripajamo slabijim proizvodnim zajednicama, ili spajanjem po dva iskucanca sastavljamo novu pčelinju zajednicu. Dovoljno je ako imamo okvire s izgrađenim saćem i cvijetnim praškom, dok zalihe hrane stvaramo dodavanjem šećernog sirupa svakodnevno pred večer u mlakom stanju u količini od 1 litre u omjeru 1 kg šećera na 6 dcl vode. Tokom mjeseca listopada ako je vrijeme nešto toplije, iskucanci će dodanu hranu preraditi, poklopiti voštanim poklopcima i razviti već površine legla iz kojeg će izaći mlade neistrošene zimske pčele.

Ima prostokošničara koji najspremnije i besplatno dadu pčele iskucati jer im je žao pčele gušiti, a ima i takvih koji to ne dadu iz puke zavisti da njihove pčele drugome ne koriste. Oni ih radije poguše sumporom. Im a i takvih prostokošničara koji ne dadu pčele iskucavati iz sujevjerja, jer da će im netko s pčelama odnijeti i sreću.

Listopad X Oktobar

Ovaj se mjesec obavljaju posljednji radovi oko uzimljenja pčela. U čemu se zapravo sastoje ti radovi? Na svaku košnicu odozgo staviti stiropor ili nekoliko slojeva novinskog papira, osigurati pčelinje zajednice od uznemiravanja i ništa više. Svako drugo utopljanje više pčelama škodi nego koristi jer se povćava vlaga u košnici. Evo nekoliko primjera o zimovanju pčela.

Na jednom pčelinjaku držim košnice od 4 cm debelih stijena od prešane slame i druge građe od dasaka colarica. U košnicama od slame proljetni razvoj redovito počinje nešto ranije, zimski potrošak hrane je manji, u košnicama manje vlage i pčele ljeti ne pate od vrućina. U košnicama od dasaka proljetni razvoj počinje nešto kasnije, zimski potrošak hrane je veći, prisutno je dosta vlage, a ljeti za vrijeme žege pročelje košnica sve je prekriveno pčelama.

Na pčelinjaku jednog znanca, živjele su pčele godinama u košnicama sagrađenim od svega 1 cm debelih jelovih dasaka upotrebljenih od sanduka u kakve se nekad pakovao šećer u kockama. Od isto takvih tankih dasaka bio je sagrađen i poklopac. Kad bi propolis na mjestima ispucao kroz nastale otvore vidjele bi se zimi pčele. Taj je pčelinjak godinama davao obilje rojčva i meda.

Na jednom drugom pčelinjaku vidio sam kako pčele izlaze iz košnica pološki sa strane između poklopnih dašćica na kojima je na krajevima ispucao propolis, da se dašćice nisu mogle priljubiti. Zbog tih gornjih prolaza u košnicama zimi nikad nije bilo vlage.

Od zbijanja košnica nastavljača u blokove i omatane ter-papirom pčelari odustaju iz dva razloga. Prvo što se pomjeranjem mjesta na koja su se pčele navikle stvara zbrka, jer pčele ne zaboravljaju položaj košnice tako brzo kao što se to misli i drugo što su tada košnice vlažne.

Na osnovu spomenutih zapažanja možemo izvući ovakav zaključak: jaka pčelinja zajednica s dosta i dobre hrane može jednako dobro prezimiti u košnici sagrađenoj od debelih ili posve tankih dasaka, jedino će u košnicama od tankih dasaka zimski potrošak hrane biti nešto veći.

Studen i XI. Novembar

Kroz sve zimske mjesece nema poslova na pčelijaku, ali ga zato ima u kući, u pčelarevoj radionici. Dobar poduzetan pčelar sada planira radove za iduću sezonu i kroz zimu nabavi ili sam izradi sve potrebno, jer u proljeće neće biti za to vremena. Zimi treba nabaviti ili sam izrađivati košnice, pomoćne košnice i nukleuse, popraviti stare košnice, izraditi potreban alat i pomagala, možda okvirnjaču, sunčani topionik i drugo. Izraditi potreban broj okvira, nabaviti žicu i okvire nažičati. Sada treba nabaviti satne osnove da skrojenc, poravnate i naslagane odleže, kako se ne bi otezale.

Kod izbora tipa košnice ne treba tražiti košnicu od koje se samo vrca med, jer takve košnice nema, a to je i posljednje što pčelar bez dovoljno znanja treba tražiti. Prije svega je potrebno što više naučiti o pčelama i pčelarenju, a to je upravo ono što nedostaje našim pčelarima. Za početnike je najbolja košnica velikih okvira na kojima pčele sigurno prezimljuju i kojom se jednostavno i lako radi.

Svaki pčelar treba imati okvirnjaču, da se okviri s medom ili leglom kod pregleda ne odlažu na nezgodna ili nečista mjesta. Okvirnjača ima otvorenih koje služe kod pregleda pčela i zatvorenih kojima se prenose okviri s medom. Svaki pčelar vješt drvu može ih sam izraditi.

Kod mnogih pčelara veliki problem predstavlja topljenje voštine za vosak kojom se prilikom zaprlja voskom posuđe i kuhinja i izazove »rat« u kući. Nema te domaćice koja bi bez negodovanja čistila suđe zaprljano voskom a koje baš nije lako očistiti. Sve te neugodnosti rješava topljenje voštine sunčanim topionikom koje bez ikakve veze sa suđem i kuhinjom, daje ukalupljene korzade gotovog voska. Sunčani topionik s malo dobre volje i spretnosti može izgraditi svaki pčelar.

Za dugih zimskih večeri, pčelar treba dopunjavati svoje znanje o pčelarstvu, čitanjem pčelarske literature jer će se samo tako razviti u vrsnog pčelara. Ako gdje pronađe samo zrnce znanja i pripoji ga k svojem znanju, znat će još više.

Prosinac XII Decembar

U ovom mjesecu osvrnut ćemo se na ono što zapravo koči napredak našeg pčelarstva, kako bi se mogli osloboditi iluzija o modernom pčelarstvu kakvim ga neki smatraju, a to su oni bez pčelarske prakse i nepoznavanja stručnih sposobnosti širih slojeva naših pčelara.

U našim pčelarskim časopisima godinama se piše o nazadovanju našeg pčelarstva, navode razni uzroci, ali nitko nije pogodio pravi. Glavni uzrok nisu sve slabije pčelinje paše, ni trovanje pčela u poljoprivredi, ni slabe pčelarske godine, već glavni uzrok leži u neznanju većine naših pčelara, a posljedica neznanja je u starom preživjelim načinu rada s pčelama.

Od oko 10.000 pčelara i držaoca pčela u SR Hrvatskoj, prima pčelarski časopis nešto preko 3.000 pčelara. Dobar dio tih pčelara pročitati samo nešto lakšeg štiva u časopisu, a ostalo ne čitaju, jer ne mogu razumijeti strane izraze, složene tekstove »učeno pisanje« — kako oni kažu. Od polupismenih pčelara i onih s nižom školom, to se ne može ni tražiti. Ranije je bilo uvjeta za njihovo prosvjeđivanje, ali je to njihovom krivnjom ili krivnjom drugih prepušteno. Svaki, naime, čovjek dolazi na svijet sa prirođenom radoznalašću, energijom umnog razvitka. Danas se tim pčelarima ne može reći: čitajte i učite, u knjigama je sabrano cjelokupno ljudsko znanje, jer je za to prekasno. Njih se može uzdići i osposobiti za pčelarenje jedino preko pčelarskih predavanja i kurseva koje bi svake zime treba organizirati pčelarska društva, a to je jedini mogući put da se današnji pčelarski kadar izvede na put znanja. Na takvim predavanjima i kursovima trebalo bi angažirati predavače entuzijaste sa solidnim poznavanjem pčelarske nauke i prakse, sa mnogo dobre volje i požrtvovnosti da pođu tragom onih naših brojnih učitelja narodnih škola koji su kroz čitav jedan vijek na svojim leđima požrtvovno nosili cjelokupni napredak našeg pčelarstva. Sve što u pčelarstvu danas imamo njihovo je djelo.

SADRŽAJ

Stranica

Predgovor	5
Nešto o vojknjizi	8
Pčelarstvo u Podravini iz sjećanja, zapisa i usmene predaje	9
Što nam sve pruža pčelarenje	11
Naša pasmina pčela	12
Najvažniji ulomci iz života pčela (Košnica, leto i pčelinje gnijezdo)	13
Članovi pčelinje zajednice	15
Matica	16
Parjenje matice	18
Pčele radilice	19
Trutovi i njihova uloga u pčelinjoj zajednici	22
Da li se pčele iz raznih košnica raspoznavaju	25
Faktori od kojih zavise prinosi na medu	26
Pčelinja paša	26
Jake pčelinje zajednice	31
Sposoban pčelar	32
Košnica	33
Pokretni pčelinjaci i nova lisnjača	34
Pomoćne košnice i nukleusi	41
Košnice nepokretnog saća	43
Pčelarenje pletarama	43
Gdje se može uspješno pčelariti pletarama	44
Osnivanje pčelinjaka s pletarama	45
Pripremanje novih pletara	47
Košnice od dasaka	47
Podnica	47
Podmeti	48
Podrezivanje saća u proljeće	49
Na pragu aktivne pčelarske sezone	50
Prve pogreške početnika	50
Gdje treba smjestiti pčelinjak	51
Pčelareva bilježnica	52
Zimovanje pčela i početak razvoja	53
Proćisni izlet pčela	56
Kako treba prilaziti pčelama	56
Prvi proljetni pregled i prve nezgode	58
(Bezmatka, Matica trutovnjača, Lažne matice, Spajanje pčelinjih zajednica.)	
Proljetno hranjenje pogačama i tekućom hranom	61
Napajalište za pčele	62

Proljetna njega i proširivanje zajednica	63
Pripreme pred glavnu proljetnu pašu	63
(Pripremanje satnih osnova)	
Deblje ili tanje satne osnove	66
Pojava rojevskog nagona i mjere suzbijanja	66
Kako sam počeo dvomatičnim pčelarenjem i zašto	67
Pološke i nade pčelara	70
Kakvu sam pološku usvojio za sebe	72
U potrazi za većim prinosima	75
(Pritvaranje matica. Korištenje bagremove paše bez matice. Ograničavanje legla vremenski i prostorno. Neriješeni problem rojenja. Kako sam ipak uspio spriječiti rojenje.)	
Dobivanje većih prinosa i sprečavanje rojeva kod nastavljaja	81
(Dvomatično pčelarenje pološkama. Sastavljanje superzajednice u pološkama. Sastavljanje super- zajednice u nastavljajama.)	
Priprema dvomatičnih lisnjaja za bagremovu i druge paše	85
Nova zapažanja i novi postupak nakon bagremove paše	86
Kako doći do boljih matica	87
(Kakva matica takva košnica)	
Stara iskustva i novi putevi	88
Dobri i loši matičnjaci	91
Prirodni ili rojevni matičnjaci	91
Matičnjaci tihe izmjene	92
Umjetni matičnjaci	93
Što sve utječe na plodnost matica	94
Izbor zajednica za uzgoj matica i trutova	95
Dobivanje prirodnih ili rojevnih matičnjaka	97
Umjetni matičnjaci	98
(Pravljenje voštanih osnova matičnjaka. Kavez izolator. Levice s osnovama matičnjaka. Dobivanje mliječi za presađivanje ličinki. Kako pripremiti zajednicu za uzgoj matičnjaka. Pesađivanje ličinki)	
Kalendar radova kod umjetnog uzgoja matica	104
Jednostavan način dobivanja matičnjaka	104
(Prvi način. Drugi način. Treći način.)	
Zamjena matica matičnjacima	105
Kako treba dodavati matice	106
Prodaja i otpremanje matica poštom	109
Selekcija ili odabiranje u pčelarstvu	109
Križanje ili hibridizacija	111
Koje su selekcionirane matice	112
Obrnova ili osvježanje krvi	113
Prirodno i umjetno rojenje pčela	114
(Prirodno rojenje pčela)	
Spremanje rojeva	117

Spajanje rojeva	118
Vraćanje nepoželjnih rojeva	119
Njega rojeva	119
Dobivanje rojeva od pletara iskucavanjem	120
Postupak s rojem u okvirnoj košnici	123
Prodaja i otprema rojeva	123
Iskorištavanje nerovjernih pletara	124
Provjera sparivanja matice	125
Razrojavanje pčela ili umjetni rojevi	125
(1. Sastavljanje novih zajednica pčelama i leglom iz više košnica. 2. Sastavljanje golog roja iz više zajednica. 3. Veće povećanje broja košnica.)	
Izmjena starog saca	128
Oduzimanje i vrcanje meda	128
Proizvodnja meda u saću	131
Dobivanje matične mliječi	133
Sakupljanje cvjetnog praška	134
Dobivanje voska	135
Sakupljanje propolisa	136
Bespašno razdoblje u aktivnoj sezoni	137
Ljetna i jesenska paša	138
Oduzimanje viška meda u jesen	140
Grabež kod pčela — tuđice	140
Jesenski presadi i iskucanci	142
Topljenje voštine i topionici	145
Radovi na kraju pašne sezone	147
(Spajanje slabih pčelinjih zajednica. Izmjena starih matice. Osiguranje hrane pčelama za prezimljenje i proljetni razvoj. Kako ćemo utoplići košnice za zimu. Preko zime osigurati mir na pčelinjaku.)	
Popravljanje pčelinje paše	153
Što svaki pčelar treba da zna o medu	155
Bolesti pčela	156
Što je pčelar dužan učiniti kod pojave zarazne bolesti pčela ili legla	158
Nešto o uzročnicima i liječenju	159
Neprijatelji pčela	161
Pčelarev kalendar	162
(Podsjetnik radova na pčelinjaku po mjesecima.)	

Josip Belčić

**OD POČETNIKA DO
NAPREDNOG PČELARA**